

Stichting Varend Erfgoed Kolhorn

secretariaat: Sportstraat 2, 1767 CE Kolhorn
telefoon: 0651535273, e-mail: kh44@live.nl, internet:

www.KH44.nl

IBAN: NL47 INGB 0005 3850 99

KvK: 37093422, BTW: NL816094093B01

Nieuwsbrief nr. 50

15 mei 2025

Van de Voorzitter – Frans Schepers

Op 23 april 1900 wordt de ansjovisjol KH44 in Alkmaar te water gelaten. De Alkmaarse Courant van 25 april 1900 herinnert ons daaraan:

Te water gelaten.
— Den 23 werd van de werf „Nicolaas Witsen”, van de firma W. F. Stoel en Zoon, alhier, te water gelaten de eerste van staal of ijzer gebouwde Stavorensche bomboot, voor rekening van den heer P. Boot IJz., te Kolhorn en bestemd voor de ansjovisvangst op de Zuiderzee.

De genoemde P. Boot IJz. is de Kolhorner Pieter Bood IJsbrandzoon, met een *d* dus. Het is toch wel heel bijzonder dat er vandaag de dag nog steeds met deze boot (de jol dus) wordt gevaren en zelfs gevisd. Niet meer op ansjovis op de Zuiderzee, maar op (onder meer) snoekbaars op het IJsselmeer.

En ook dat er heel goed op deze inmiddels 125-jarige jol wordt gepast. Met de nieuwe loods en de enthousiaste vrijwilligers kunnen we haar heel goed onderhouden en daarmee behouden voor de toekomst.

Deze vijftigste nieuwsbrief – ook een mijlpaal – staat weer vol informatie. Bovendien doet de penningmeester zijn jaarlijkse (25ste !) donatieverzoek.

Ook aandacht voor onze nieuwe vrijwilligers en helaas ook voor Siem Klay, die in februari plotseling is overleden.

Vissersverleden verbindt Kolhorn aan toekomst en heden

Om de schooljeugd, en andere belangstellenden, de Zuiderzeegeschiedenis van Kolhorn mee te geven is het project *Vissersverleden verbindt Kolhorn aan toekomst en heden* gestart. Het is een samenwerking tussen Histoverkol, de Historische vereniging van Kolhorn, Museum de Turfschuur, basisschool 'Op Avontuur', Stichting Cultuur in de Noordkop en Stichting Varend Erfgoed Kolhorn, eigenaar van de ansjovisjol KH44.

Er wordt een lespakket ontwikkeld dat op de school gebruikt kan worden om het Zuiderzeeverleden van Kolhorn levend te houden. Na de voorbereidende lessen wordt er een vaartocht met de Ansjovisjol KH44 gemaakt.

Een en ander wordt mogelijk gemaakt door een subsidie vanuit de gemeente Hollands Kroon in verband met 100 jaar Zuiderzeewerken. Maar ook de Stichting Oud Kolhorn, Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier en Kern met Pit dragen bij aan dit project.

Ter herinnering enkele belangrijke jaartallen in deze:

1924: Aanvang Zuiderzeewerken met de aanleg van de Amsteldiepdijk tussen Van Ewijcksluis en Wieringen. De twee kilometerlange dijk wordt een bouwwerk om ervaringen op te doen voor de aanleg van de Afsluitdijk.

1929: De dijk van Den Oever naar Medemblik wordt gesloten. De Wieringermeer ontstaat en Kolhorn wordt ver verwijderd van de Zuiderzee.

1932: De Afsluitdijk wordt gesloten en de Zuiderzee wordt daardoor gesplitst in een zout en zoet deel, respectievelijk de Waddenzee en het IJsselmeer.

Het project loopt dan ook zeker door tot en met 2032, 100 jaar na de sluiting van de Afsluitdijk. En hoewel het project wordt geschreven in Kolhorn zal het ook op andere scholen en in andere havens gebruikt kunnen worden.

De jol rond 1930

In vervolg op bovenstaande is het een leuk detail dat de ansjovisjol KH44 als een soort van bevoorradingschip heeft geholpen bij de aanleg van de Wieringermeer. Arie de Graaf, de schipper/eigenaar in die tijd, vaart dan tweemaal per dag vanuit Kolhorn naar de baggermolens, die voor de kust

Baggerwerkzaamheden als onderdeel van de Zuiderzeewerken.

de toekomstige kanalen aan het uitbaggeren zijn. Hij brengt dan materiaal en proviand rond. In de jol is ondertussen een motor van 6 à 8 pk gebouwd, maar deze blijkt te licht. Daarom laat De Graaf in het najaar van 1928 een zwaardere motor (12 à 15 pk) in de jol bouwen.

In 1930 trekt er echter zoveel ansjovis de Zuiderzee in, dat hij ontslag neemt om weer te kunnen gaan vissen. Omdat de Wieringermeer al is afgesloten, moet hij omvaren via Den Helder om naar havens aan de Zuiderzee te komen. Waarschijnlijk Medemblik en later Hoorn. Daarvandaan wordt een aantal weken gevist. In juli is de ansjovis weer vertrokken en gaat hij over Den Helder weer terug naar Kolhorn. In 1931 wordt voor de laatste keer nog voor dezelfde aannemer gevaren. Een jaar later komt er een eind aan het schippersbestaan van Arie de Graaf en is hij ook visserman af. De Graaf wordt sluisknecht op de Westfriesesluis nabij Kolhorn wat ook een onderdeel van de Zuiderzeewerken is. De jol wordt niet meer bedrijfsmatig gebruikt.

Onderhoud winter 2024-2025

Eind januari wordt er weer begonnen met het onderhoud van onze mooie jol. Met beleid wordt er gebikt, gestoken en geschuurd. Afhankelijk van de plaats op het schip werken we de kale plekken bij met intertuf, primer, coat, eco koolteer of antifouling. Het houtwerk gaat in ons lijnoliemengsel. Omdat de jol vorig jaar goed is aangepakt vallen de werkzaamheden dit jaar mee.

Het onderwaterschip wordt in de antifouling gezet door Annelies, Arie en Pim

René Douma en Maarten Visser hebben de bovenkant van de voorsteven vervangen. Door inwateren wijken de laagjes ijzer van de voorsteven steeds

In de cirkel het ijzer van de voorsteven dat vervangen is.

verder uit elkaar en is het proces na tientallen jaren te ver gevorderd. Er is een nieuw stukje massief ijzer op gezet, wel in dezelfde vorm natuurlijk.

Ook wordt er nog aan de loods gewerkt. Hans Pool maakt een mooi plankje achter de trap voor de jonen. Dirk Beekveld schildert een hoog kozijn, Annelies Verhorst schildert het andere. Ook Arie Boontjes plaatst een plankje, in dit geval bij de deur. Hier kan een standaard met foldertjes op staan. Maarten Visser zorgt voor een hek langs de zolder, Jan Stam zet deze vast. Buitenom wordt het nodige onkruid verwijderd. Met elkaar wordt er van de jol en loods wat moois gemaakt.

Tanen

Het grootzeil komt dampend uit de taanketel.

Op 15 Maart is het NLdoet. De Stichting Varend Erfgoed Kolhorn probeert daar altijd een evenement van te maken om de nodige nieuwe vrijwilligers aan te trekken. Dit jaar wordt er getaand om de zeilen en natuurvezel touwwerk te beschermen tegen weersinvloeden.

Voor het eerst wordt er bij de loods getaand. Voor de tweede keer in de nieuwe taanketel.

Naast het tanen van de zeilen en het touwwerk is het ook de bedoeling het houtwerk in de lijnolie te zetten. Maar het is buiten 2 graden Celsius en er staat een straffe noordoostenwind, dus dat lijnoliën wordt niets.

Om 9 uur wordt de taanketel opgestookt en wordt de taanvloeistof langzaam warm. Er wordt zoveel gas gebruikt dat de gasfles begint te bevriezen waardoor de gasvlam tempert. Gelukkig heeft (nieuwe) vrijwilliger Herman Haaima een LPG-tank vol met gas in zijn auto liggen. Deze wordt aange-

sloten en we kunnen het taanwerk voortzetten.

De zeilen gaan ongeveer een half uur in de ondertussen zestig graden warme taanketel. Er is een driepoot gemaakt van 6 meter lange palen. Hierin hangt een takel, welke Arie Boontjes een keer heeft meegenomen. Het werkt

perfect om de natte en warme zeilen uit de ketel te takelen, waarna ze te drogen worden gehangen in de om de loods heen staande bomen.

Margreet Schepers zorgt voor een lunch en rond een uur of drie is alles getaand en opgeruimd, waarna de dag afgesloten wordt met een biertje.

Rondleidingen

Wij merken dat er ook publieke belangstelling is voor rondleidingen in onze nieuw gebouwde winterstalling voor de jol.

Op 1 april ontvangen we ongeveer 10 cliënten van **Zorgboerderij Buitengewoon in de Polder** van Laura Rustenburg. Na een kop koffie of thee wordt de jol bewonderd welke in de loods staat. De cliënten vonden het allemaal prachtig, zeker toen ze even in de jol mochten kijken. Vanwege het mooie weer konden de grote deuren open, wat dan weer flink licht geeft in de loods.

Daarna ontvangen wij op 12 april een groep van in totaal 60 personen tijdens de **Wijn & Spijs wandeling** georganiseerd door Stichting Evenementen Kolhorn, in samenwerking met de Historisch Museum de Turfschuur, Stichting Varend Erfgoed Kolhorn, Restaurant 'T Anker en De Eilanderij. In

zes groepen komen ze langs, en zes keer vertellen we over de voormalige Zuiderzee, de loods en de jol, die dan nog in de loods staat, en wat we er zoal mee en aan doen. Daarna krijgt men een glas wijn en een hapje. Wij schenken een witte wijn (uit Transsylvanie, Roemenie) en het hapje is een Mini crabcake met limoen-aioli en verse kruiden.

Wij vertellen dat de wijn strak, aromatisch en levendig is en dat deze verrassende Sauvignon Blanc een zuivere expressie van citrusfruit, groene appel en een vleugje kruidigheid biedt. Lichtvoetig, met mooie zuren en een minerale ondertoon.

Het hapje is een klein maar krachtig tussengerechtje. De crabcake is rijk en hartig, krokant aan de buitenkant en vol van smaak. De limoen-aioli brengt frisheid en een tikje pit, terwijl verse kruiden zorgen voor een groene toets.

De wijn en het hapje werken goed samen: De frisse zuren en groene aromas van de wijn snijden prachtig door het romige en licht vettige karakter van de crabcake en aioli.

Mocht u nu spijt hebben dat u niet meeliep: er komt zeker een vervolg. Hou de socials in de gaten!

En binnenkort krijgen we de **Rotary Schagen** op bezoek. Zij hebben vorig jaar een stofzuiger geschonken en willen graag komen kijken wat wij allemaal doen met de jol en in de loods.

Natuurlijk krijgt elke bezoeker een foldertje mee. De meeste personen zeggen dan: *“Daar gaan we gebruik van maken!”*

Feestelijke tewaterlating

Op 19 april wordt de ansjovisjol KH44 uit haar loods gereden en te water gelaten. Omdat de jol dit jaar 125 jaar in de vaart is wordt er een feestelijk tintje aan gegeven. De Eilanderij combineert de tewaterlating met een Paasbrunch. Daarnaast sturen we al onze donateurs via e-mail een uitnodiging. Er is dan ook een royale publieke belangstelling.

De jol gaat vlot te water, de buikdenning (de planken waar je op loopt) worden er weer in gepuzzeld, de mast gaat er op en als deze wordt opgericht lijkt de jol weer in haar element.

Margreet Schepers maakte een mooie fotocollage van het te water laten.

In de dagen na de tewaterlating worden de blokken en vallen weer opgehangen en de zeilen aangeslagen. Het eerste vaartje is al op 27 april, dus al te veel tijd is er niet. Maar het lukt, op 25 april wordt de eerste proefvaart gemaakt en blijkt alles weer op de juiste wijze te zijn aangebracht.

De jol schuin tegen de kant, zo kunnen René en Jan bij de mast om de blokken op te hangen.

In Memoriam - Siem Klay

In februari ontvangen wij het bericht dat plotseling vrijwilliger Siem Klay is overleden. Siem is sinds 2011 bij de ansjovisjol KH44 betrokken. Als bemanningslid vaart hij regelmatig mee. In oktober 2024 is hij nog *visserman voor een week* tijdens de Visserijweek in Workum. Ook draagt Siem aan het onderhoud van de jol zijn steentje bij. Hij zorgt altijd voor een goede sfeer en toont een warme belangstelling voor anderen. De KH44 verliest in Siem een betrokken en fijne vrijwilliger. Wij zullen hem missen.

Siem geniet aan boord van de KH44 van voorbijvarende schepen (2012)

Wij wensen zijn vrouw Ellen en dochter Dymph heel veel sterkte bij het verwerken van dit grote verlies.

Nieuwe Vrijwilligers

Eind vorig jaar neemt Dirk Beekveld zijn vriend Herman Haaima uit Alkmaar mee naar het droogzetten van de jol. Herman vindt het zo leuk en gezellig dat hij vrijwilliger is geworden bij de jol. Ook helpt hij bij het tanen van de zeilen en het te water laten van de jol. De eerste vaartjes op jol als maat heeft hij al gevaren.

Ook melden Pim de Goede en Annelies Verhorst (beiden uit Schagen) zich - apart van elkaar - als vrijwilliger bij de jol aan. Zij hebben al het nodige onderhoud aan de jol en loods verricht. Pim heeft een keer meegevaren tijdens een bemanningstocht.

Jos Duijves is een herintreder. Hij wil – na een onderbreking van enkele jaren – weer zijn steentje bijdragen aan het behoud van de jol. Hij zit momenteel in een verhuizing met verbouwing van Opmeer naar Lambertschaag, dus de jol staat even op de tweede plaats.

Gezocht: nieuwe bemanningsleden

Er wordt steeds meer gevaren met de jol. Er wordt dus ook steeds meer gevraagd van onze schippers en maten. We zijn daarom op zoek naar enthousiaste bemanningsleden die ons vaarteam willen versterken. Kunnen zeilen is een pré, maar geen noodzaak.

Het varen met een 125-jaar oude jol op het Kolhornerdiep, waarbij de passagiers worden geïnformeerd over de geschiedenis van de jol, haar visserij en Kolhorn is leuk vrijwilligerswerk. Bedenk: we varen alleen bij mooi weer.

Wij hebben een vaarschema van ongeveer één vaartje per maand op zondagmiddag. Mocht je interesse hebben bel (06 51 53 52 73) of mail (kh44@live.nl) ons.

Zeilwedstrijden

De jol is dit 125-jaar in de vaart, u las het al eerder. We gaan dit vieren in het laatste weekend van juni. Op vrijdagavond 27 juni liggen varende erfgoed schepen uit diverse delen van het land gepavoiseerd in linie dwars door de haven van Kolhorn. Tijdens de eerste Nachtmarkt gaan we herhalen wat eerder in 1912 heeft plaatsgevonden. Zie foto.

Zeilwedstrijden op het Kolhornerdiep in 2018

Op zaterdag 28 juni vinden er met de deelnemende schepen zeilwedstrijden plaats op het Kolhornerdiep. De eerste wedstrijd aan het eind van de ochtend en de tweede wedstrijd in de eerste helft van de middag. 's Avonds volgt er voor de bemanningen een schippersmaaltijd en een geanimeerde avond in of nabij de loods.

Gedurende het weekend mogen deelnemende bemanningen slapen in de kerk en worden zij verzorgd met op zijn tijd ontbijt, lunch, koffie, thee en diner.

We kunnen dit organiseren dankzij een subsidie van de Nachtmart Kolhorn en de Hollands Kroonse Uitdaging, namens de gemeente Hollands Kroon.

Vlag van Kolhorn

Laatst stond er een groot artikel in de Schager Courant dat de vlag van Kolhorn is gevonden in een put nabij het Schippersgildehuis.

De Stichting Varend Erfgoed Kolhorn haakt hier op in en gaat tijdens de viering van haar 125-jarig bestaan de vlag gebruiken. Alle deelnemende schepen aan de zeilwedstrijd varen met een vlag in de dirk (kraanlijn). De KH44 zal hoog boven de mast een grote versie van de Kolhornervlag voeren.

Belangstellenden kunnen de vlag binnenkort aanschaffen. In de Buurtkrant Kolhorn (huis-aan-huis bezorgd in Kolhorn) komt hierover binnenkort een artikel. De informatie zal ook op de website KH44.nl worden geplaatst.

Verlichting

Dank zij een financiële bijdrage van WP Energiek B.V. uit de Waardpolder, is er verlichting rond de loods aangebracht. Vier lampen verlichten de omgeving van de loods. Standaard branden ze in donker op 10%, maar als er beweging wordt gedetecteerd gaan ze naar 100%.

Het kan heel erg donker zijn bij de loods, dus licht is noodzakelijk. Niet alleen

om te weten waar je loopt, maar ook om het rond de loods veiliger te maken.

Lokale bedrijven die ons steunen:

Autobedrijf Strijder Kolhorn

De Wit Drankenhandel Texel

VOF Kuijper & zoon Barsingerhorn

Watersport Kolhorn

Eilanderij Kolhorn

Windmolens Groetpolder

WP Energiek B.V.

Restaurant 't Anker

Van de penningmeester

Donatieverzoek

Ook dit jaar doen we graag weer een beroep op U. Wilt u ons steunen met een donatie? De donatie bedraagt in principe € 15,= (maar meer of minder mag ook). U kunt de bijdrage overmaken naar IBAN: NL47INGB0005385099 ten name van: Stichting Varend Erfgoed Kolhorn.

U kunt ook betalen door nevenstaande QR-code te scannen met de camera van uw mobiele telefoon. Dit leidt naar een donatie van € 15,= voor de jol. Voor de feitelijke transactie kunt u het bedrag nog aanpassen. (Dus zoals u bij ons gewend bent: meer of minder mag ook...) Let op: de QR-code is bruikbaar tot 15 juni 2025. Alvast bedankt voor uw bijdrage!

Nb. Het donatieverzoek is natuurlijk alleen bedoeld voor donateurs die hun bijdrage nog niet hebben voldaan.

Als donateur ontvangt u twee maal per jaar de nieuwsbrief en mag u, samen met uw huisgenoten, gratis meevaren op de zondagmiddagtochten. (Wel tijdig reserveren.) De jol is dit jaar tot en met zondag 12 oktober in de vaart.

(Tijdens de tocht krijgt u ook nog een Juttertje aangeboden, welke borrel beschikbaar wordt gesteld door De Wit Drankenhandel.)

De jol kunt u ook boeken voor een bedrijfs- of familie-uitje. In principe op elk moment, mits het in onze agenda past en er een schipper beschikbaar is. Zo'n uitje kan ook naar het Amstelmeer.

Extra donatie – culturele ANBI

Indien u een grotere donatie overweegt, dan adviseer ik u om contact met ons op te nemen. De Stichting Varend Erfgoed Kolhorn is een culturele ANBI, waardoor uw gift aantrekkelijk kan worden afgetrokken bij uw belastingaangifte. Dit geldt zowel voor particuliere als zakelijke schenkingen.

Verspreiding Nieuwbrief

Deze nieuwbrief wordt naar u verstuurd via e-mail of per post. Mocht u de nieuwsbrief anders willen ontvangen, dan kunt u dit opgeven door een e-mail te sturen naar kh44@live.nl onder vermelding van uw naam en (e-mail-)adres. Bellen mag natuurlijk ook: 06 51 53 52 73.

Nieuw dit jaar is dat u de Nieuwsbrief kunt laten e-mailen naar twee e-mailadressen, bedoeld voor donateurs die partner van elkaar zijn. Geef aan ons door als u hier gebruik van wilt maken.

**Toegift: Corrie Halbersma Boukes
maakte tijdens een trainingsvaartje
voor de bemanning bijgaande foto.**

